

“समृद्ध प्यूठान नगरपालिका निर्माणको आधार सामाजिक न्याय र दिगो विकास सहितको पूर्वाधार”

प्यूठान नगरपालिकाको बाह्रौं नगरसभामा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०७९/८०को
नीति तथा कार्यक्रम

नगर उप प्रमुखज्यु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतज्यु, नगरसभाका सदस्यज्युहरू, नगरपालिकाका कर्मचारी साथीहरू,

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना पश्चात स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनबाट निर्वाचित भई पहिलो पटक यस गरिमामय नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु। यस नगरपालिकाको अर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभासमक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वीत भएको छु। यस आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा सर्व प्रथम म प्यूठान नगरपालिका निवासी सम्पूर्ण आमामुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरू जसले हामीलाई आफ्नो अमूल्य मत दिई यो स्थानमा पुर्याउनु भइ यो जिम्मेवारी प्रदान गर्नु भएकोमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। संघीय शासन प्रणाली र समाजवाद उन्मुख लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापनाको लागि भएका जनयुद्ध जनआन्दोलन र विभिन्न समयमा भएका सम्पूर्ण राजनितिक आन्दोलनहरूमा वलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण सहिदहरू प्रति उच्च सम्मान सहित भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु। साथै घाईते र अपांगहरूको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु।

स्थानीय तहको निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न गराउने निर्वाचन आयोग, सहयोग पुर्याउने राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा यस प्रक्रियामा संलग्न राजनीतिक दल, संघसंस्था र आम नागरिक सबैप्रति आभार व्यक्त गर्दछु।

राज्य पूनसंरचना सँग सँगै सिंहदरबारको अधिकार जनताको घरदैलोमा पुर्याउने उद्देश्यका साथ जनताको प्रत्यक्ष सम्बन्ध र सम्पर्क रहने स्थानीय सरकारको रूपमा यहाँका जनताहरूको सेवा गर्ने महान अविभारा हामीलाई प्राप्त भएकोछ। अवका ५ वर्षका अवधिमा निर्वाचित जनप्रतिनिधीको काँधमा सीमित श्रोत साधनको कुशलतापूर्वक परिचालन गरि समानता, सामाजिक न्याय, समावेशी, समानुपातिक प्रतिनिधित्व र समतामूलक समाजको निर्माण गरी सबै नगरवासीलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउनु महत्वपूर्ण जिम्मेवारी हामिमा रहेको छ। संविधानले परिकल्पना गरेको तीन तहको सरकारको सम्बन्धको सैद्धान्तिक आधार समन्वय सहकार्य र सहअस्तित्व भएकोले यस नगरपालिकाले सो सैद्धान्तिक आधारलाई आत्मसाथ गरी तहगत सम्बन्धलाई बलियो बनाई अगाडी बढ्नेछ।

यो नगरपालिका स्थापना भई आजका दिनसम्म भएका प्रयासहरूले सम्पूर्ण नगरपालिकाको विकासका केही आधार खडा भएका छन्। आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, विपत तथा वातावरण र सुशासनका क्षेत्रमा उल्लेखीय प्रगति भएको छ। अवको पाँच वर्षको समयमा नगरपालिकाको बृहत्तर विकासको जिम्मेवारी हाम्रो काधमा आएकोले दीर्घकालिन विकासको खाका तयार गर्ने गरी यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेका छौं। स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने विभिन्न अनुदान, आन्तरिक राजश्व तथा राजश्व बाडफाइबाट प्राप्त हुने रकम गरी जम्मा उपलब्ध वार्षिक सीमित श्रोत र साधनलाई अधिकतम रूपमा परिचालन गर्दै दिगो विकासका लक्ष्यहरू प्राप्ति गर्न हामी अग्रसर रहने प्रयत्न गर्ने छौं। उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्दै रोजगारी सृजना

गरी गरिवी न्यूनीकरण गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको छ । पहाडी जिल्लामा रहेको हाम्रो जस्तो नगरपालिकाकामा आधारभूत पूर्वाधारहरुको कमी र नगरवासीको विकास र शुसासन प्रतिको तीव्र आकांक्षालाई परिपूर्ति गर्नु मुख्य जिम्मेवारी हामिलाई प्राप्त भएकोले सोही बमोजिम सम्बोधन गर्नको लागि हामी निरन्तर लागि रहने प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौ ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषी पूर्वाधार, वन वातावरण तथा पर्यटन, सरसफाई, श्रम रोजगार, उद्यमशीलता लगायतका विभिन्न क्षेत्रमा थुप्रै कामहरु हाम्रो टिमले गर्नु पर्ने देखिन्छ । यस्ता कार्य गर्दा उपलब्ध स्थानिय श्रोत साधन र जनशक्तीको अधिक्तम प्रयोगबाट नै गरिनेछ । प्युठान नगरपालिकाको वृहत्तर विकास हामी एकलैको प्रयासबाट मात्रै सम्भव छैन । यसको लागि सबैसँग हातेमालो गरेर नै अघि बढिने नीति लिइने छ ।

प्युठान नगरपालिका लोकतन्त्रका आधारभूत मान्यता, बहुलवादी खुल्ला समाज, मानव अधिकार, सामाजिक न्याय, सहकारीता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै विधिको शासनप्रति पुर्ण प्रतिवद्ध रहने छ । लोकतन्त्रलाई सामाजिक जिवन पद्धतिको रूपमा स्थापित गर्ने कुरामा नगरपालिका हरपल प्रयत्नसिल रहनेछ । शासकीय व्यवस्थामा आएको परिवर्तनको अनुभूती सबै नगरवासीले गर्न सकुन भन्ने विषयमा हामी सधै सचेत रहनेछौ ।

नगरको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक विविधतालाई आत्मसाथ गर्दै सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अघि बढ्न यस नगरपालिका दृढ रहनेछ । हामीहरु योजनावद्ध रूपमा र प्राथमिकताका आधारमा विकास निर्माणका कामहरु हुनु पर्छ भन्ने कुरामा प्रतिवद्ध छौ । मालिक होइन सेवक हौ भन्ने मान्यतामा आधारित जनउत्तरदायी, पारदर्शी, मेहनती र सहयोगी सयन्त्रबाटै समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यतालाई हामिले आफ्नो मार्ग दर्शनको रूपमा ग्रहण गरेका छौ ।

स्थानीय तह स्थापना पश्चात हालसम्म प्युठान नगरपालिकामा गरिएका कामको समिक्षात्मक रूपमा विवरण प्रस्तुत गर्दछु ।

- कानून नै नगरपालिका सञ्चालन गर्ने प्रमुख आधार भएकोले हालसम्म ६३ वटा विभिन्न कानूनहरु निर्माण भएका छन् ।
- शित भण्डारको लागि प्रदेश कृषि, भूमी व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयबाट साझेदारीमा प्यु.न.पा. वडा नं. ४ मा १०० टनको शित भण्डारको निर्माण तथा प्रयोगमा आएको छ ।
- फोहोरबाट उर्जा उत्पादन कार्यका लागि प्युठान नगरपालिका, मल्लरानी गाँउपालिका र माण्डवी गाँउपालिकासंगै सहकार्य गरी वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रसंग मिति २०७५/१०/३ गते समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- झिमरुक नदी नियन्त्रण, जुम्लि बसपार्क ढुंगेठाँटी देखि देउराली रोल्पा जोड्ने सडक, ऐतिहासिक भित्रिकोट दरवार, भित्रिकोट रक गार्डेन, शहिद पार्क र विजुवार खेल मैदानको विस्तृत परियोजना प्रस्ताव तयार भैसकेको छ । यसै गरी नगरपालिका भित्रका सबै शाखा बाटोहरु पिच गर्नको लागि प्राविधिक स्टिमेन्ट भएको र अन्य विभिन्न खानेपानी आयोजना तथा पर्यटकिय स्थानको पनि डि.पि.आर तयार भएको छ ।
- वडा नं. १ मा औद्योगिक ग्राम स्थापनाको लागि डि.पि.आर. बनेको छ ।
- प्युठान नगरपालिका-७ मा टिकुरी बसपार्क निर्माण तथा संचालन भएको छ ।
- ६ स्वास्थ्य चौकी, ४ आधारभूत स्वास्थ्य चौकी तथा २ शहरी स्वास्थ्य केन्द्रबाट सेवा प्रदान सुरु भएको छ ।

- ६० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई घरदैलोमा नै गएर स्वास्थ्य सेवा दिने कार्यको थालनी गरिएको छ ।
- कोभिड-१९ का कारण मृत्यु भएका नागरिकहरूको परिवारलाई नगरपालिको तर्फबाट रु पैतिस हजार राहत स्वरूप प्रदान गरिएको छ ।
- १२ वर्ष माथि सबै उमेर समुहका नागरिकहरूको लागि खोप अभियान कार्य संचालन तथा सम्पन्न भएको छ ।
- सुत्केरी संग नगरपालिका कार्यक्रम संचालनमा ल्याई पौष्टिक तत्वयुक्त खानेकुरा र सामाग्री प्रदान गरिएको छ ।
- सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुनेहरूको लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान कार्य थालनी गरिएको छ ।
- नगरपालिकाद्वारा एम्बुलेन्स खरिद गरी संचालनको प्रक्रिया अन्तिमचरणमा रहेको छ ।
- प्राविधिक धार पढाई थालनी भएको छ जसमा प्राविधिक शिक्षा दिने विद्यालयहरू रातामाटा १ वटा , CTEVT बाट मान्यता प्राप्त ३ वर्षे कृषि डिप्लोमा कक्षा संचालन प्यूठान न पा ७ र ९ को क्षेत्रबिकास र मजुवा मा.वि. रहेका छन् ।
- आ.व. २०७५/७६ देखि निशुल्क शिक्षाको लागि भर्ना शुल्क फिर्ता अभियान र त्यसपछि भर्ना निशुल्क र अनुदान दिने कार्य थालनी गरिएको छ ।
- शैक्षिक पहुँचका लागि ११ वटा बालबिकास केन्द्र आफ्नो श्रोतमा स्थापना गरी संचालनमा ल्याईएको छ ।
- सबै वडाहरूमा बाल, ज्येष्ठ नागरिक तथा महिला सञ्चाल गठन तथा परिचालन गरिएको छ ।
- ग.र.घ.बर्गका अपाङ्ग छनोट गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्य थालनी गरिएको छ ।
- वडा नं. ८ बालमैत्री वडा घोषणा र वडा नं. ५ धुवामुक्त वडा घोषणा भएको छ ।
- GESI Audit सम्पन्न भई प्रतिवेदन तयार भएको छ ।
- प्यूठान नगरपालिकाको क्षमता बिकास योजना निर्माण भएको छ ।
- पशुहरूमा कृतिम गर्भाधान तथा निशुल्क पशु चेकजाँच कार्य निरन्तर रूपमा अगाडी बढिरहेको छ ।
- मध्यपहाडी लोकमार्ग दुग्ध उत्पादन कार्यक्रम अन्तरगत वडा नं. १ मा १०० वटा उन्नत जातको भैसी खरिद गरी डेरी संचालनमा आएको छ ।
- पशुहरूमा कृतिम गर्भाधान तथा निशुल्क पशु चेकजाँच कार्य निरन्तर रूपमा गर्दै आईएको छ ।
- खरको छाना बिस्थापन नीति अन्तर्गत विभिन्न आ.ब.मा हजार भन्दा बढी घरधुरीमा कर्कटपाता वितरण गरिएको छ ।
- ६० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई निशुल्क आखा उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- सबै वडाहरूमा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी ३१ जना मेलमिलापकर्ता सुचिकृत गरिएको छ ।
- मुद्दा पिडित व्यक्तिहरूको लागि मनोसामाजिक परामर्श दिनको लागि २ जना मनोसामाजिक परामर्शदाता सूचिकृत गरिएको छ ।
- दुर्गम र स्वास्थ्य उपचारको दृष्टिकोणले आवश्यक ठानेका स्थानहरूको स्वास्थ्य क्लिनिक, आधारभुत स्वास्थ्य उपचार केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी थप गरि आवश्यक जनशक्ति, उपकरण, भौतिक पूर्वाधार खडा गरि स्वास्थ्य क्षेत्रमा जनताको पहुँच सुनिश्चित गरिएको छ ।

- १० वटै वडा कार्यालयमा सडक सञ्जाल, वडा जोड्ने सडक सञ्जाल र बस्ती जोड्ने सडक सञ्जाल बनेका छन्। सबैभन्दा दुर्गम वडा नं ५ को चान्जामा समेत सडक सञ्जालले जोडिएको छ ।
- ७५० मी. सडक कालोपत्रे, २.२ कि.मी सडक खण्डेस्मीथ र ६७ कि.मी. कच्ची सडक निर्माण गरिएका छन्। जसबाट यातायात पहुँचमा सुधार आएको र खानेपानीको सुविधाबाट ९५% घरधुरी लाभान्दित भएकाका छन् ।
- नगरकै पर्यटनतर्फको गौरवको रूपमा रहेका ऐतिहासिक भित्रीकोट दरवारको DPR तयार गरी सोही बमोजिमका पूर्वाधार निर्माण भइरहेको छन् भने लिस्ने हिल स्टेशन, झुलेनी, बुलबुले, २२ धाराको शिद्धगुफा पहुँचमार्ग, कालिका मन्दिर तथा पूर्वाधार निर्माण भइरहेका छन्।
- मरन्ठानाकोट, दाखाकोट र खैराकोटको DPR तयार भई आधारभूत संरचनाहरू निर्माण भएका छन्। वडा नं २ र ५ मा वडास्तरीय खेलकुद मैदान निर्माण भएका छन्।
- कृषिमा आधुनिकरण तथा यान्त्रीकरण, अनुदान पकेट क्षेत्र व्यवसायमा प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइएको छ भने शित भण्डारको निर्माण गरि व्यवस्थित ढंगले सञ्चालनमा ल्याइएको छ।
- नगरपालिकाकै चुनौतिको रूपमा रहेको झिम्पुक नदी नियन्त्रणलाई उच्च प्राथमिकता दिई नगरपालिका र अन्य सम्बद्ध निकाय मार्फत ९ कि.मी को दुरीमा नदी नियन्त्रणका कार्यहरू प्रभावकारी रूपमा थालनी गरिएका छन्।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत हालसम्म १२०० जनालाई १०० दिनको रोजगारी प्रदान गरिएको छ।
- लघुउद्यम, साना घरेलु उद्योग लगायत अन्य व्यवसाय क्षेत्रबाट करिब २०० जना नयाँ व्यवसाय सञ्चालन गर्न सफल भएका छन्।
- नगरपालिका र वडाहरूको प्रशासनिक तथा आर्थिक कारोबार कार्यालय प्रभावकारी बनाउन सफ्टवेयर जडान गरि कार्य प्रारम्भ गरिएको छ।

अव म आ व २०७९/८० नीत तथा कार्यक्रमका सैद्धान्तिक आधारहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न आधारहरूलाई आत्मसाथ गरिएको छः

- नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल तथा
- साझा अधिकारको सूची,
- नेपालको संविधानमा उल्लेखित मौलिक हकहरू,
- नेपालको संविधान भाग ४ अन्तर्गतका राज्यका आर्थिक, सामाजिक विकास, प्राकृतिक श्रोतको उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिहरू, धारा ५९ को आर्थिक अधिकार र भाग १९ को आर्थिक कार्य प्रणाली ।
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीयतहको कार्य विस्तृतिकरणको प्रतिवेदन,
- संघीय सरकारले अंगिकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- नेपालले अन्तरराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिबद्धताहरू,
- स्थानीय शासन सञ्चालन संबन्धी कानून, आदेश, नियमावली, प्रावधानहरू ।
- स्थानीय तहका संबन्धमा भएका अध्ययन प्रतिवेदनहरू

- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू जस्तै सामाजिक संरक्षण, दिगोविकास, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा समावेशीविकास, बालमैत्री स्थानीयशासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, पूर्णसरसफाई एवं उर्जासंकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू,
- नेपाल सरकारका विषयगत एवं क्षेत्रगत नीतिहरू,

अब म प्युठान नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को निति तथा कार्यक्रम बुदागत रूपमा पेश गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

शिक्षा तर्फका नीति तथा कार्यक्रम

- प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास तथा आधारभुत शिक्षाको तयारीका लागि पर्याप्त पुर्वाधार र गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र बालमैत्री बनाइनेछ । बालविकास केन्द्रका सहजकर्ताहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- माध्यमिक शिक्षा सम्मको उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरूलाई निशुल्क रूपमा सामुदायिक विद्यालयमा भर्ना गर्ने व्यवस्था मिलाइ आधारभुत तहमा अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा तथा माध्यमिक तहमा निशुल्क शिक्षा सुनिश्चित भएको घोषणा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यार्थी दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप सुदृढ गर्दै "हर बार खाना चार"मा जोड दिइनेछ, पालिका भित्र संचालनमा रहेका सामुदायिक विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरूलाई भौगोलिक अवस्था, जनसंख्याको वितरण र सामाजिक न्याय हेरी नक्शांकनका आधारमा समायोजन गरी शिक्षक कर्मचारीको दरबन्दी मिलान तथा पुनर्वितरण गरिनेछ । संस्थागत विद्यालयहरूको नियमन गरिनेछ ।
- आधारभुत तहमा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी लागु गरिनेछ ।
- विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरयुक्त बनाउन नियमित रूपमा अनुगमन, निरीक्षण र सुपरीवेक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ । सुपरीवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगत शिक्षकको रोष्टर समुह निर्माण गरी प्रधानाध्यापक र शिक्षा अधिकृत समेतको समुह द्वारा समुह सुपरीवेक्षण तथा पेशागत सहायता प्रदान गरिनेछ । विद्यालय अनुगमन प्रणालीलाई सूचकमा आधारित बनाइनेछ ।
- विद्यालयलाई हिंसारहित, भयरहित र बालमैत्री बनाइनेछ । नयाँ निर्माण हुने भौतिक पुर्वाधारहरू विपद् जोखिममुक्त, सुरक्षित, बालमैत्री, छात्रामैत्री र अपांगमैत्री बनाउनुका साथै हरित विद्यालयको अवधारणालाई विशेष जोड दिइनेछ । वार्षिक कार्यसम्पादन तथा विद्यार्थीको नतिजामा उत्कृष्टता हासिल गरेका शिक्षक/कर्मचारी, उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यार्थी तथा उत्कृष्ट विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि विद्यालय र पालिका स्तरमा खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ
- सामुदायिक सिकाई केन्द्र र नेपाल स्काउट संगको समन्वयमा युवा लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ
- बहुप्राविधिक शिक्षालय स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।
- विद्यालयलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाई अनुगमण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन इ हाजिर र सि सि टि भि क्यामेरा जडान गरिने छ ।
- विद्यालय, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र अविभावक संघबिचको सम्बन्धलाई सुमधुर बनाउन पहल गरिनेछ
- व्यवस्थापकिय क्षमताको विकास गर्न सबै प्रध्यानध्यापकहरूलाई नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम दिइनेछ
- विद्यालय छोड्ने दरलाई शून्यमा झार्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- विद्यालयलाई लेखा तथा जिन्सी सम्बन्धि तालिम दिई आर्थिक तथा जिन्सी अभिलेख चुस्त दुरुस्त बनाइनेछ ।

स्वास्थ्य तर्फका निति तथा कार्यक्रम

- स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको अवधारणा अनुरूप प्रवृद्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक सेवालालाई एकीकृत रूपमा विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।
- सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, किशोर किशोरि तथा प्रजनन स्वास्थ्य, प्रौढ तथा जेष्ठ नागरिक लगायतका सेवाहरूको विकास र बिस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट तोकिए बमोजिम निःशुल्क आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको सुनिश्चित गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक औषधी, औषधीजन्य सामग्री, औजार, उपकरण तथा निदानात्मक सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै नागरिकहरूलाई तोकिए बमोजिम विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवाको पहुँचलाई थप प्रभावकारी गराउन आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालालाई बिस्तार तथा व्यवस्थापन गरिनेछ
- सरुवा रोग, किटजन्य रोग, पशुपन्छीजन्य रोग र अन्य रोग तथा महामारी नियन्त्रण लगायत विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्वस्थ सकारात्मक व्यवहार परिवर्तनका लागि स्वास्थ्य शिक्षा र सूचना प्रवाह गर्दै अनुकूल वातावरण सुनिश्चित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूमा प्रयोगशाला सेवा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- प्युठान नगरबासीहरूको लागी निशुल्क रक्तसञ्चार सेवा उपलब्ध गराइने छ ।
- प्युठान अस्पतालमा उपचार गर्न आएका नगरबासीहरूलाई निशुल्क OPD दर्ता गर्ने ब्यबस्था गरिने छ ।
- विकट र दुरजराजका बसितहरूमा विषेशज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक, गरिव विपन्न र विकटका नागरिकहरूको लागि घरदैलो स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिकलाई प्रदान गर्दै आएको निशुल्क आखा उपचार सेवालालाई सबै वडाहरूको पहुचमा पुऱ्याइनेछ
- द्वन्द पिडितहरूको स्वास्थ्य विमालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सुत्केरीसग मेयर उपमेयर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- योग शिक्षालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरूलाई मनोबल उच्च बनाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।

कृषी सम्बन्धी निति तथा कार्यक्रम

उत्पादन संगै कृषि बजार, समुन्नत नगरको आधार भन्ने नारालाई सफल बनाउन देहायका निति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

- किसानको पहिचान, तीनै तहबाट संचालन हुने कृषि विकासका कार्यक्रमलाई वैज्ञानिक, पारदर्शी र प्रभावग्राही बनाउन, कृषकको मनोबल उच्च बनाउँदै कृषि विकासमा उत्प्रेरित गर्न , अनुदानका

कार्यक्रमहरूलाई व्यवस्थित गर्न र समग्रमा कृषि सुशासन प्रवर्द्धन गर्न नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण कृषकहरूको सूचीकरण गरि किसान परिचयपत्र प्रदान गरिने छ ।

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र एक व्यवस्थित कृषि उपज संकलन केन्द्र स्थापना गरि, सो संकलन केन्द्र मार्फत कृषि उपज बजारीकरण गर्ने कृषकहरूलाई उत्पादनमा आधारित अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साझेदारीमा कृषकहरूलाई सहूलियत ऋणको व्यवस्था गरिने छ ।
- माटोको स्वस्थता नै सफल कृषिको आधार हो भन्ने कुरालाई ध्यानमा राखी ,नगरपालिका द्वारा एक व्यवस्थित advanced माटो परिक्षण प्रयोगशाला संचालन गरिने छ ।
- किसानले उत्पादन गरेको उपजलाई खेत बारी देखि सजिलै बजार सम्म ढुवानीको लागि कृषि एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिने छ ।
- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको चिस्यान केन्द्रलाई अझ बढी परिष्कृत गर्दै लगिने छ ।
- व्यवसायिक मौरी पालन तथा मौरी चरण क्षेत्र बिस्तारलाई विशेष ध्यान दिईने छ ।
- सिचाईलाई प्राथमिकतामा राखी स्थानको उपयुक्तताको आधारमा प्लास्टिक पोखरी,पक्कि पोखरी तथा साना सिंचाई पूर्वाधार बिकाशमा विशेष जोड दिई सिंचित क्षेत्रको विस्तार गरिने छ ।
- नगरपालिकाको माथिल्लो भेगहरूमा कागती, अलैची, ओखर र कमला सुन्तला खेतीलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- बढ्दै गईरहेको रासायनिक विषादीको प्रयोग न्यूनीकरण गर्न जैविक विषादीहरूको बारेमा व्यापक प्रचार प्रसार गरी जनचेतना जगाउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ
- बगर खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन गरि प्युठान नगरपालिकाको नदि किनारमा रहेको जमिनको सदुपयोग हुनेगरी बगर खेति लाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- पुराना र निस्कृय कृषक समूहहरूको पुनरताजकिकरण गरि , सामुहिक कृषि खेति लाई विशेष जोड दिईने छ
- पुराना व्यवसायिक कृषकहरूलाई value chain र value addition मार्फत विभिन्न post-harvest products हरु निर्माण गरि अधिक आमदानीमा सहयोग हुने क्रियाकलाप हरु संचालन गरिने छ ।
- नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा रहेका अति बिपन्न परिवारहरूको खाद्य सुरक्षालाई ध्यानमा राखी करेसाबारी निर्माणका लागि विशेष सहयोग गरिने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रका नयाँ र क्षमतावान कृषिकहरूको पहिचान गरि उनीहरूलाई व्यवसायिक बनाउन उत्पादनमा आधारित अनुदानलाई प्रोत्साहन गर्ने र प्राविधिक सहयोग गरिने छ ।
- रासायनिक मलको अभाव भएको र माटोमा कम हुँदै गहिरहेको प्रांगारिक पदार्थको मात्रा बढाउने उदेश्यले भकारो तथा गोठे मल सुधार कार्यक्रम ल्याईने छ ।
- बैज्ञानिक र प्रविधियुक्त कृषि उत्पादन पद्धतिलाई विशेष ध्यानमा राखी कृषक क्षमता विकाशमा जोड दिइने छ ।
- कृषि विकास रणनीति (२०१५-२०३५) का सूचक तथा लक्षहरूलाई विशेष ध्यानमा राखी कृषि सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- बाझो जमिन राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्दै सदुपयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।
- उत्कृष्ट कृषकहरूलाई सम्मान गरिनेछ ।

पशुपन्छी बिकाश सम्बन्धी निति तथा कार्यक्रम

- उन्नत पशुपालन प्रविधिको प्रचार प्रसार गरी उन्नत पशु पालन व्यवसाय तर्फ अग्रसर गराइनेछ ।
- पशुधन संरक्षणका लागी विभिन्न रोग विरुद्धको खोप, रोग निदान सेवा, आन्तरिक तथा बाह्यपरजिवि नियन्त्रण सेवाका कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा संचालन गरी पशुहरूको संक्रामक रोग नियन्त्रण गर्ने र पशुधन सुरक्षण गरिनेछ ।
- उन्नत घाँस खेतिको विस्तार गरी पशु आहाराको पुर्ति गरी उत्पादन लागत कम गरिनेछ ।
- नश्ल सुधार गर्न कृतिम गर्भाधान कार्यलाई वढी प्राथमिकता दिइ उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ ।
- पशुपन्छीजन्य पदार्थ दुध, मासु, अण्डा र माछा उत्पादनमा वृद्धि गर्न कृषकहरूलाई उत्पादनमा आधारित अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पशुपालन व्यवसायलाई व्यवसायिकरण गरी समाजमा मर्यादित दिगो र आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
- पशुपन्छीजन्य पदार्थको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी आन्तरिक माग पुर्ति गरि आयात प्रतिस्थापन गर्ने र निर्यात प्रबर्धन गरिनेछ ।
- कृतिम गर्भाधान गरी उत्पादनशिल पशुहरूको संख्यामा वृद्धि गर्द लगिनेछ ।
- आयमुलक कार्यक्रमको रूपमा कुखुरा, बाखा, भैंसी र बंगुर पालन कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्नुका साथै कृषकको आयमा वृद्धि गरिदै लगिनेछ ।
- पशुपालन व्यवसायलाई व्यवसायिकरण र विविधिकरण गर्दै बजार व्यवस्थापन तर्फ उन्मुख बनाइनेछ ।
- स्वस्थ पशुबाट स्वस्थ पशु उत्पादनको वृद्धि गरी आवश्यकता पुर्ति गर्ने र आयातलाई प्रतिस्थापन गरिनेछ
- शिपमुलक तालिमको माध्यमबाट बेरोजगारी समस्या समाधान गरी रोजगारीका अवसरहरू सृजना गरिनेछ
- पशुपन्छिहरूको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न संभाव्यताको आधारमा विभिन्न पशुपन्छिहरूको पकेट क्षेत्र पहिचान गरी सो पकेटहरूमा प्याकेजका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- केन्द्रिय सरकार प्रदेश सरकार र स्थानिय गैरसरकारी संघ संस्थाहरू संग सहकार्य तथा हातेमालो गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- कृषकहरूले पालन गरेका पशुपन्छिहरूको जोखिम कम गर्न पशुपन्छि विमा कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ
- दिगो विकासका लक्षहरू पुरा गर्न पशुपालनलाई उत्पादन क्षमता तथा सम्भाव्यताको आधारमा सम्भावित बजारमुखि पेशाको रूपमा दिगो विकास गरी स्थानिय उत्पादनबाट राष्ट्रिय उत्पादनमा योगदान पुराइनेछ ।
- एकिकृत रूपमा पशुस्वास्थ्य ,पशु विकास ,पशु आहारा ,तालिम , बजारीकरणका कार्यक्रमहरूलाई स्थानियस्तरमा संचालन गर्दै घर दैलोमा पशु सेवाका कार्यक्रमहरू विस्तार गरिनेछ ।
- पशुपन्छीहरूमा विभिन्न रोगबाट हुन सक्ने क्षतिलाइ वचाउनका लागी रोग निदान प्रयोगशाला सेवा, विस्तार गर्ने रोग नियन्त्रण खोप र उपचार सेवामा अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- जनजाति दलित तथा पिछडीएका र गरिविको रेखामुनि परेका समुदायमा कुखुरा पालन बंगुर पालन र बजारको मध्यनजर गरी गाइ भैंसी पालन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यूवाहरूलाई स्थानिय स्तरमा नै रोजगारीका अवसरहरू प्राप्त हुने किसिमका सिपमुलक तालिम दिइ रोजगारीमा वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।

- भौगोलिक क्षेत्र र तुलनात्मक फाइदाको आधारमा सुहाउदो पशु पालन व्यवसायलाई उत्पादनमा आधारित अनुदान दिइ प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- व्यवसायिक कृषकहरूलाई सुलभ र सहज तरिकाले सस्तो व्याजमा ऋण उपलब्ध गराउन स्थानिय वित्तिय संस्थाहरू संग समन्वय गरिनेछ ।
- एक वडा एक पशु सेवा प्राविधिकको व्यवस्था गरी एक वडा एक पशुजन्य उत्पादन गरिने छ ।
- दुधजन्य र मासुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर नगरपालिका बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइने छ
- सिमसार क्षेत्रलाई माछा पालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- अर्गानिक नगरपालिका निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

आर्थिक विकास तर्फ:

- लक्षित बर्ग तथा पिछडिएका बर्गहरूलाई विभिन्न शिप बिकास तालिम तथा सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरी आय आर्जनमा सफल पारिनेछ ।
- गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम कार्यक्रम (MEDPA) अन्तरगतका कार्यक्रमहरू संचालन गरी उद्यमशिलता तर्फ अग्रसर हुन प्रेरित गरिनेछ ।
- आय आर्जनको लागि व्यवसायीक पशुपालन तथा व्यवसायीक कृषि तर्फ अग्रसर हुने गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- यस प्यूठान नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण प्राईभेट फर्म, व्यवसायीक फर्म, निर्माण व्यवसाय फर्महरूको नियमित अनुगमन गरि नेपाल सरकारको नीति अनुरूप सम्बन्धीत निकायमा दर्ता/नविकरण गरेर मात्र संचालन गर्ने ब्यवस्था मिलाइने छ ।
- नेफस्कुनको साझेदारी मार्फत सहकारीहरूमा आधारशिला कार्यक्रम सञ्चालन तथा सहकारीहरूलाई लेखाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न कोपोमिसमा आवद्ध गरिनेछ ।
- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको नीति, निर्देशिका बमोजिम नयाँ फर्म दर्ता गर्ने, नविकरण गर्ने र नियमानुसार खारेज गर्न समेत सकिने नितिको अबलम्बन गरिने छ ।
- यस कार्यालयमा बार्षिक प्रगति विवरण पेश गर्न अभिप्रेरित गर्ने, सो को लगत संकलन गर्ने ।
- न.पा. स्तरमा हस्तान्तरण तथा दर्ता भई सन्चालनमा रहेका फर्महरूको लगत संकलन गरी डिजिटलाईजेशन गरिनेछ ।
- लघू घरेलु तथा साना उद्योगहरूबाट उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरणको लागि कोसेली घर सञ्चालन गरिनेछ
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र क्रियाशिल गै.स.सं.हरूको कार्यक्रमलाई नगर तथा वडाहरूमा समन्वयात्मक रूपमा कार्य गर्ने गरि परिचालन गरिने छ र सोको अनुगमन प्रभावकारी रूपमा गरिनेछ ।
- यस प्यूठान नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण सहकारी संस्था, गरिवी निवारण कोष कार्यक्रमबाट गठन भएका समूहहरू लगायत अन्य कोषहरूको नियमित अनुगमन गरि बार्षिक साधारणसभा, बार्षिक नविकरण, बार्षिक लेखापरिक्षण, बचत खाता, ऋण खाता, खर्च खाता तथा खप्ने सामानहरूको जिन्सी खाताहरू अद्यावधिक गर्न लगाउने । सहकारीहरूलाई नेपाल सरकारको नीति अनुसार एकिकरण गर्ने तर्फ अग्रसरता गराइने छ । निस्कृत्य भएका सहकारी तथा समूहहरूलाई हिसाब मिलान गरि खारेजी तर्फ अग्रसर गराउने निति लिइने छ ।

- पालिका भित्र गठन भएका ४६ सहकारी मध्ये अनुगमन गरी तथ्यांक संकलन गरी सकृय सहकारी, मध्यम सहकारी र निस्कृय सहकारी बर्गिकरण गरि सहकारीहरूको पार्श्वचित्र तयार गरिनेछ ।
- सहकारीहरूले विनियम बमोजिम नै कारोबार तथा क्रियाकलापहरू संचालन गर्न सहजिकरण गर्ने, विनियममा उल्लेख नभई क्षेत्रगत कारोबार गरिरहेका सहकारीहरूलाई विनियम संशोधन गरेर मात्र सम्बन्धित कारोबार गर्न लगाउने ।
- सहकारीमा आवद्ध कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धी गरी प्रविधी मैत्री बनाउन जोड दिईनेछ
- सहकारीका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूलाई लेखा तथा जिन्सी सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।
- गरिवी निवारण कोष कार्यक्रमबाट गठन भई वर्षौं देखि निस्कृय भएका समूहहरूको पहिचान गरी हिसाब मिलान तर्फ अग्रसर हुने ।
- यस न.पा.को क्षेत्राधिकारमा पर्ने सम्पूर्ण सहकारीहरूलाई अनिवार्य कोपोमिसमा मा आवद्ध गराईने छ ।
- वार्षिक औषत १०० जनाको दरले कम्तिमा १० हजार मासिक आम्दानी गर्ने गरी स्वरोजगारी श्रृजना गरिनेछ ।
- कृषि पशु तथा लघु उद्यमीको उत्पादन लागतमा अनुदान व्यवस्था गरि उत्पादन र बजारीकरणलाई टेवा पुऱ्याइनेछ ।
- सहकारी क्षेत्रको परिचालन मार्फत साना तथा लघु उद्योगहरूको स्थापना मार्फत रोजगारी सृजना गरिनेछ
- नगरपालिका भित्र उत्पादित हुने कृषिजन्य र उद्योगजन्य वस्तुहरूको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- जैविक मल उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी रासायनिक मलको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र उद्योग स्थापनाको लागि सहकारी तथा निजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

पूर्वाधार तर्फको नीति तथा कार्यक्रम

- एक घर एक धाराको कार्यक्रमलाई क्रमवद्ध रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- सञ्चालनमा रहेका सडकहरूको स्तरोन्नतिलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- सबै सडकहरूको अनिवार्य रूपमा नाला निर्माण गर्दै गइनेछ ।
- सिचाई योग्य जमिनमा सिचाइका पूर्वाधारहरू निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
- भवन निर्माण मापदण्ड निर्माण गरि व्यवस्थित र सुरक्षित आवास निर्माण गरिनेछ ।
- सार्वजनिक भवनहरू निर्माण गर्दा अनिवार्य रूपमा भवन निर्माण मापदण्ड लागू गरिनेछ ।
- योजना तर्जुमा गर्दा स्थानीय आवश्यकता, उपलब्ध श्रोत साधन र प्राविधिक दृष्टिले लाभदायी हुने र उत्कृष्ट प्रतिफल दिने योजना छनौट गर्ने कार्यलाई थप प्राथमिकिकरण दिइ योजना छनौट गरिने छ ।
- व्यवसायिक भवन निर्माणको लागि सम्बन्धित नियकायमा पहल गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिका भित्र रहेका बसपार्कहरूको स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक सामावेशीकरणको नीति अपनाइ योजना छनौट तथा कार्यान्वयन गरिने छ
- सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत शहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय मार्फत् अति विपन्न असहाय परिवारको पहिचान गरि खरको छानो विस्थापन गरिनेछ ।

- उपभोक्ता निर्माण व्यवसायी वा अन्य निकायबाट योजना कार्यान्वयन गर्दा बजेटको र कृयाकलापको विवरणलाई थप स्पष्ट हुने गरी समिति र सरोकारवाला समुदाय र पक्षलाई जानकारी दिनु पर्ने नितिलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका खोला नाला खोल्सीहरुमा पक्की पुल, झोलुङ्गे पुल, ट्रस ब्रीज र कल्भर्ट निर्माण गरि आवागमनलाई सहजता प्रदान गर्ने नीति लिइएको छ ।
- स्वीकृत कार्यक्रम र कृयाकलाप अनुसार समय अवधि भित्र कार्य सम्पन्न गर्ने गराउने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइने छ ।
- योजनाको लागत अनुमान रु ३ लाख देखि माथि बजेट भएका योजनाहरुको नगरपालिका स्तरीय अनुगमन समितिबाट अनुगमन गरी भूक्तानीको लागि सिफारिस गरेपछि मात्र नगरपालिकाबाट भूक्तानी दिने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने योजनामा मेसिनरी उपकरण (डोजर) प्रयोग निरुत्साहित गरी मानव संसाधनको परिचालन गरी रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
- नगरभित्र सबै क्षेत्रमा विद्युतको श्री फेज लाईन विस्तारका लागि क्रमवद्ध रूपमा पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र भएका खेलमैदानहरुको निर्माण तथा स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- नगरपालीका बाट संचलन हुने योजना तथा कार्यक्रममा नगरपालीको स्काभेटर प्रयोग गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- नगरपालिका वा सो अन्तरगतका निकायबाट प्रवाह गरिने सेवा प्रवाहलाई पारदर्शि बनाउन प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट हुने गतिविधिलाई नियमानुसार प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सबै सञ्चार माध्यामहरुलाई समान व्यवहार गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक र सरकारी जग्गाहरुको लगत संकलन गरी अभिलेख राखिनेछ ।
- सुशासनयुक्त नगरपालिका निर्माणको लागि नगरपालिकाको हरेक गतिविधिमा सञ्चार माध्यामहरुलाई संलग्न गराइनेछ ।
- भवन नभएका नगरपालिका अन्तरगतका कार्यालयहरुको लागि क्रमश भवन निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- नगरपालिकाबाट हुने गतिविधिमा सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- नागरिक मत सर्वेक्षण गरि नगरपालिकाबाट हुने सेवा प्रवाह र विकास गतिविधिमा गुणस्तरियता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरुलाई उच्च मनोबलका साथ काम गर्न प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिने छ साथै नगरपालिका तथा वडा कार्यालयको कार्यबोझको आधारमा संगठन व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरिने छ ।
- नगरपालिकामा आउने सेवाग्राहिलाई सहजिकरण गर्न नागरिक सहायत कक्ष (हेल्पडेस्क) स्थापना गरी सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त बनाईने छ ।

- नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा योजनाहरू मध्ये न्याण्डमली कार्यक्रम तथा योजना छनौट गरी तेस्रो पक्षबाट अनुगमण गराइनेछ ।
- नगरपालिकाको त्रैमासीक आ.ले.प. गरीनेछ । सहकारीको अनुगमनगरी आर्थिक अनुसान कायम गर्न पहल गरीनेछ । विद्यालयकझ लेखा र जिन्सी अभिलेख तालीम दिई विद्यालयको क्षमता विकास गरिनेछ

न्याय श्रेत्र तर्फकानीति तथा कार्यक्रमहरू

- स्थानिय तहका विवादहरू स्थानिय तहमानै समाधानका लागि बैकल्पिक व्यवस्थामनको रुपमा सन्चालनका आएको मेलमिलाप पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । यस कार्यको लागि १० वटा वडाहरूमा सन्चालनमा आएका मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई नगरपालिकाको न्यायिक समिति वाट सम्पादन हुने कार्यलाई मेलमिलाप केन्द्र सँग आवद्ध गरी थप प्रभाकारी बनाईनेछ ।
- कानुन र लैङ्गिग हिंसा सम्बोधनको लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम मार्फत प्रत्येक वडाहरूमा जनशक्ती उत्पादन गरी लैङ्गिग हिंसा न्यूनिकरणको लागि कार्यक्रम अगाडि वढाउने र कानुन सम्बन्धी कानुन ईकाइमा सुचिकृत मेलमिलापकर्ता र मनोसामाजिक परामर्शकर्ताहरूलाई समुदाय स्तरमा परिचालन गरि गाउँ र वस्ती स्तरको समस्या मेलमिलाप केन्द्रमै समाधान गर्ने वातावरण मिलाईनेछ ।
- जिल्ला स्तरमा अन्यपालिकाहरू सगँ समन्वय गरी एकिकृत सुरक्षित आवास गृह (safe house) निर्माण गरिनेछ ।

रोजगार तर्फको नीति तथा कार्यक्रम

- नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने योजनाहरूमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारीमा संलग्न गराइने छ ।
- रोजगारी सृजना गर्दा निम्न आर्थिक अबस्था भएका परिवारका सदस्यलाई प्राथमिकिकरणमा राखी अवसर दिइनेछ । आ.व. २०७९/८० मा करिब १५०० जनालाई रोजगारको अवसर दिने लक्ष्य राखिएको छ ।
- रोजगारी सृजना गर्दा सडक निर्माण तथा मर्मत सम्भार, कृषि तथा सिंचाई, ग्रामीण खानेपानी, स्वास्थ्य तथा सरसफाई, शिक्षा, वन तथा जलाधार, पर्यटन क्षेत्रहरूमा ध्यान दिइने छ ।
- श्रम सहकारीको गठन मार्फत योजनाहरू सो सस्थामार्फत सञ्चालन गरी रोजगारी सृजना गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूको सम्बन्धमा नीति तथा कार्यक्रम

- महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी तथ्याङ्क अध्याबधिक गरिने छ ।
- नगरपालिकाबाट निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ ।
- बाल क्लवहरू गठन सञ्चालन र परिचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- घरेलु हिंसा, लैंगिक हिंसा विरुद्धका अभियानहरू सञ्चालन गर्दै नगरपालिकामा हिंसा न्युनिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकालाई लैंगिक हिंसामुक्त नगर घोषणाका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ
- हिंसा पिडित महिलाहरूको लागि सिपमुलक तालिमहरू प्रदान गरी आत्म निर्भर गराईनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै वडाहरूमा जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिनेछ ।

- जेष्ठ नागरिकहरूमा भएका ज्ञान र शिपलाई तल्लो पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नको लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ६० वर्ष पुरा भएका जेष्ठ नागरिकहरूलाई निशुल्क आँखा उपचारको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकामा भएका ग र घ वर्गका अपांगता भएका व्याक्तीहरूलाई प्रदान गर्दै आएको भत्तालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- शिपमूलक तालिम प्रदान गरी अपांगता भएका व्याक्तीहरूलाई स्वरोजगार बनाउँदै लगिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र विभिन्न कारणले पछाडी पारिएका महिलाहरूलाई सशक्तीकरण र शिपमूलक समन्धी तालिम दिइने छ ।
- जनयुद्ध जनआन्दोलनका सहिद परिवार वेपत्ता पारिवार घाइते अपांग तथा द्वन्द पिडितहरूलाई उनिहरको माग र आवश्यकताका आधारमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई लाभग्राहीको घरदैलोमा पुन्याउन पहल गरिनेछ ।
- दलित महिला अपाङ्ग र द्वन्द पिडितहरूलाई उद्योग स्थापनामा सहूलियत सहित प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम अन्तरगत उत्कृष्ट महिला उद्यमी सम्मान कार्यक्रम गरिनेछ ।

सूचना प्रविधि तर्फका नीति तथा कार्यक्रम

- नगरपालिका र वडा कार्यालयबाट हुने सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधि मैत्री गर्ने र जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरूलाई प्रविधि सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरि दक्ष बनाइने छ ।
- पालिकामा सूचना केन्द्र स्थापना गरी सेवा प्रवाहलाई सूचनामैत्री बनाउने प्रयास गरिनेछ ।
- कार्यालयको वेवसाइट र मोबाइल एप मार्फत नगरपालिकाको नीति, नियम कार्यक्रम एवम् भएका सम्पूर्ण आय-व्यय विवरणहरू वेवसाइट र मोबाइल एप मार्फत सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउने र आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक परीक्षण, चौमासिक तथा वार्षिक समीक्षा जस्ता सुशासनका औजारहरूलाई कडाइका साथ अवलम्बन गर्ने नीति लिइएको छ । साथै नगरपालिका भित्रका पर्यटकीय तथा गौरवका योजनाहरूको भिडियो तयार गरी प्रचारप्रसार तथा प्रशारण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कार्यपालिका, वडा कार्यालयहरू र अर्न्तगतका प्रशासनिक ईकाइहरूमा सञ्जालीकरणका माध्यमबाट श्रव्य-दृष्य नागरिक वडापत्र, गुनासो व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, टोल फ्री नम्बर, श्रव्य सूचना बोर्ड, अन्य विभिन्न व्यवस्थापन तथा सूचना प्रणालीहरू, गाउँ/नगर पार्श्व चित्र, सिसि क्यामेरा, ईमेल, जनसंख्य गणना तथ्याङ्क, भू-सूचना, अनलाईन वैठक सफ्टवेयरहरू र म्यासेजिङ समेत एकीकृत रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नागरिकहरूलाई पालिकाको कोठा कोठा धाउने परिस्थितिको अन्त्यको लागि अनलाईन सिफारिस प्रणाली, अनलाईन दर्ता चलानि सफ्टवेयरको प्रयोग गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्याङ्कको संकलन, अद्यावधिक र अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।

राजस्व तर्फ नीति तथा कार्यक्रम

- आन्तरिक राजस्वका प्रमुख श्रोतहरूको सम्भाव्यता पहिल्याई समस्याको पहिचाहान गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनको निति अबलम्बन गरिने छ ।
- समयमै कर तिर्ने करदातालाई प्रोत्साहन र पुरस्कृत गर्ने तथा कर तिर्न अटेरी गर्ने वा कर नतिर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिने छ ।

- नियमित अनुगमन टोली परिचालन गरी करको दायरामा नआएका करदाता एवं व्यवसायीहरूको पहिचान गरी करको दायरा भित्र ल्याइने छ ।
- करको दायरालाई बढाउदै कर प्रणालीमा सुधार नगरपालिका विकासको मुल आधार भन्ने अवधारणा अनुसार अधि बढिने छ ।
- प्रगतिशिल कर प्रणालीलाई क्रमश कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- जनताको कर जनतालाई नै भन्ने सिद्धान्तलाई सार्थक बनाउन करदाता शिक्षाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ
- कर भुक्तानीलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।

विपत तथा वातावरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना बनाइ लागु गरिने छ ।
- विपद जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा वस्तीहरूको पहिचान गरी स्थान्तरणको लागि पहल गरिने छ ।
- आगलागी वाट वस्ती तथा वन जंगल संरक्षणको लागि अग्नीरेखाको निर्माण गर्ने र नदी तथा खोला कटान र बाढी पहिरो नियन्त्रणको लागि तटबन्धन निर्माण गरिने छ ।
- वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा संचालन गरी वातावरण संरक्षणमा थप ध्यान दिइने छ ।
- विपद कोष स्थापना गरी विपद प्रतिकार्य, विपद व्यवस्थापन र विपद न्यूनीकरणको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी वढाइने छ ।
- फोहोर व्यवस्थापनको लागि ल्याण्ड फिल्ड साइडको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका सरकारी वन, सामुदायिक वन तथा कबुलियती वनक्षेत्रलाई व्यवस्थित गरि वन संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई वर्गिकरण गरी फोहोरलाई मोहोरमा बदल्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपद पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना गरी विपदवाट हुने नोक्सानीलाई न्यूनीकरण गरिने छ ।
- सफा र सुन्दर नगर स्थापना लागि प्रत्येक वस्तीहरूमा टोल विकास संस्था गठन गरी चेतनामूलक तालिम दिइ सरसफाइमा संलग्न गराइने छ ।
- पूर्ण सरसफाइयुक्त र वातावरण मैत्री नगर स्थापनाको लागि नगरपालिकावाट थप पहल गरिने छ ।
- प्लाष्टिक झोला निरुत्साहित गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- छाडा चौपायहरूलाई नियन्त्रणको लागि काञ्जीहाउसको व्यवस्था गरी सञ्चालनमा ल्याउने व्यवस्था गरिने छ ।
- फोहोर व्यवस्थापनको लागि उपयुक्त ल्याण्ड फिल्ड साइडको व्यवस्था गरिने छ ।
- नदी तथा खोलाहरू स्वच्छ राख्न चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी नदी तथा खोलाहरूमा फोहोर फ्याक्नवाट रोकिने छ र नदी किनारामा सुन्दर उद्यान निर्माण कार्यलाई अगाडी वढाइने छ ।
- सामुदायिक वन निजी वन तथा कबुलियती वनलाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- झिमरुक करिडोरलाई हरित सडकका रूपमा स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- झिमरुक नदि, जुम्रीखोला, खप्रेडखोला, दहरेखोला, चुदरीखोला, चितिखोला, ढुंगठाटीखोलावाट हुने कटानलाई नियन्त्रण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- झिमरुक नदिमा रहेको ढुंगा गिट्टि उत्खननलाई व्यवस्थापन गर्न आवश्यकताअनुसार मेसिनरी औजार (डोजर) को प्रयोग गरिनेछ ।

पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- भित्रिकोट, खैराकोट, दाखाकोट, झुलेनी, लिस्ने, मरन्ठानाकोट, बाइसधारा, ठुला मूल, साततले लभडाँडा, गेजबाड सहिद पार्क लगायत अन्य पर्यटकीय क्षेत्रहरूलाई थप विकास गरी पर्यटकहरूलाई भित्राउनमा जोड दिइने छ ।
- बहु उद्देश्यीय सभाहल निर्माणको गुरु योजना अनुसार निर्माणको कार्यलाई अगाडी वढाइने छ ।
- होटल, उद्योग पर्यटन जस्ता संरचनाहरूको निर्माणको लागि निजी क्षेत्रको संलग्नतामा वृद्धि गरिने छ ।
- नगरपालिका भित्र भएका पर्यटकिय क्षेत्रको पहिचान गरी संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिने छ ।
- पर्यटन परवर्द्धनका लागि संघ प्रदेश र सरोकारवाला संघ सस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- होमस्टे सञ्चालन गरी पर्यटन परवर्द्धन गर्दै रोजगारी समेत सृजना गरिनेछ ।
- एक जिल्ला एक साँस्कृतिक ग्राम अन्तरगत प्यूठान नगरपालिका वडा नं ७ र वडा न ४ मा खस आर्य साँस्कृतिक ग्राम निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

उपरोक्त नीतिका आधारमा कार्यक्रम र बजेट सम्मानित सभामा प्रस्तुत गरिनेछ । बजेटको कार्यान्वयनको लागि सबै जनप्रतिनिधीहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, सम्बद्ध निकायहरू साथै सम्पूर्ण नगरबासीहरूमा रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु । यस नगरपालिकाको सीमित श्रोत र साधनले सम्बोधन गर्न नसकेका नगरका गौरवका आयोजनाहरू, अन्य स्वीकृत आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयन गरि नगरपालिकाको समग्र विकास निर्माणलाई पूर्णता दिने कार्यमा संघीय तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक सहयोगको लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछु । यस घोषित नीतिबाट प्यूठान नगरपालिकालाई समृद्ध बनाउने दिशातर्फ अग्रसर हुन जनप्रतिनिधी ज्यू, विषयगत समितीहरू, कार्यालय प्रमुख एवं कर्मचारीहरूलाई अनुरोध गर्दै नीति कार्यक्रम तथा बजेट निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद,

विष्णु वहादुर योगी
नगर प्रमुख
प्यूठान नगरपालिका प्यूठान
२०७९/३/१०